

Cinc poemes de

De Dom Moraes (Bombai, 1938), Stephen Spender, poeta i crític literari del *Sunday Telegraph*, ha dit que és «un dels poetes [indis] tècnicament més hàbils d'entre els que escriuen en anglès», i des del *The Times of India* s'ha considerat aquest escriptor «*il miglio fabbro* de la poesia del país». Fill de l'editor i també escriptor Frank Moraes, el Dom infant va passar llargues temporades a Sri Lanka, Austràlia, Nova Zelanda i el sud-est asiàtic. Els seus càrrecs de corresponsal de guerra, d'oficial en una agència de l'ONU («una mena d'assessor literari») i de director de documentals a la BBC i la ITV l'han portat arreu del món, fins a l'extrem que fa sis anys podia afirmar que només li restava per conèixer l'Antàrtida.

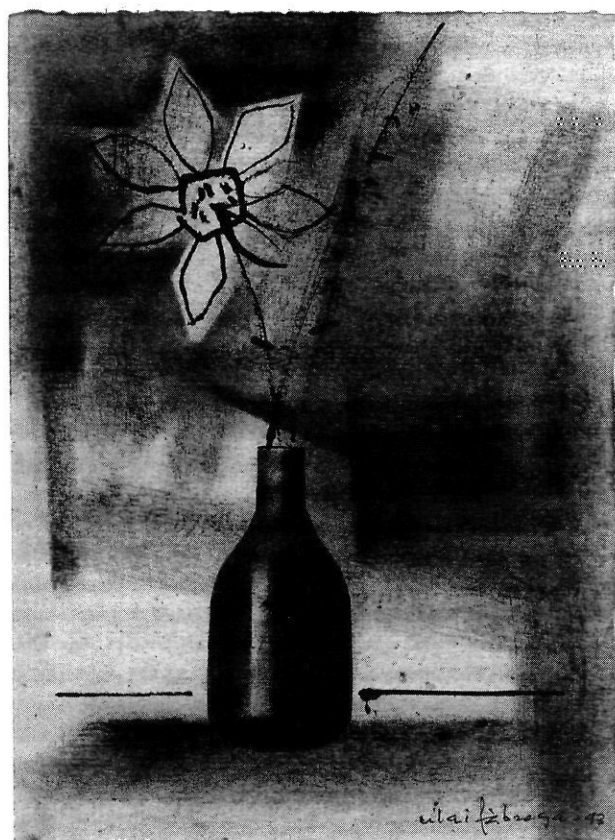
Editor de revistes a Londres, Hong Kong i Nova York i autor de 23 obres en prosa, entre les quals una autobiografia (*My Son's Father*) i una biografia (*Mrs. Gandhi*), Moraes va començar a escriure poemes amb dotze anys, i als 15 la seva producció va llegir-la W.H. Auden, que va animar-lo a continuar. Va ser aleshores quan van arribar les primeres publicacions, a *Encounter* i *Poetry Chicago*. A *Beginning*, el recull amb què s'estrenava el poeta, publicat a Londres per Parton Press, va guanyar el prestigiós premi Hawthornden l'any 1958. L'autor indi, de 19 anys, esdevenia el primer escriptor no anglès que s'adjudicava el Hawthornden Prize, i també el premiat més jove.

El seu segon volum, *Poems* (1960), es va convertir en Obra Selecta de Tardor de la Poetry Book Society, i *John Nobody* (1965) va merèixer els elogis unànims de la crítica especialitzada. L'any 67 Moraes va publicar un pamflet de poesia, *Beldam & Others*, i el 83, a Bombai, va sortir *Absences*, un llibre d'edició pròpia. Quatre anys després apareix *Collected Poems 1957-1987* (Penguin Books India), el volum que aplega, íntegres, els tres primers llibres i el pamflet, afegint tots els poemes escrits per Moraes entre 1982 i 1987.

Poeta precoç, Dom Moraes escrivia l'octubre del 1986 que «fins als 21 anys, quan vaig abandonar Oxford, tota la meua vida havia estat centrada en la manipulació dels mots». A *Beginning* significava un intent de crear un món de vidre, mental, que «es va fer miques». A *Poems*, en canvi, Moraes s'enfronta amb realitats que podrà palpar en la seva pròpia vida.

Amb *John Nobody*, una obra que coincidia amb llibres de Kamala Das, A.K. Ramanujan, Nissim Ezekiel i Gieve Patel per presentar una nova generació que apostava per un experimentalisme radical, Moraes trobarà un punt de maduresa que no sabia veure als dos primers llibres, per obra d'«una mena de pensament, més aviat que no pas pura imaginació, que intenta dirigir els poemes». El resultat, però, no serà l'esperat («vaig pensar que mai no sabia expressar allò que volia dir»), i començarà per al poeta un impàs de 17 anys sense publicar versos. La vida anul·larà en Moraes la condició de poeta, i a aquells que reclamaran el seu retorn a la poesia els dirà que ell, com Rimbaud, no va abandonar-la: va ser la poesia que va abandonar-lo a ell.

Amb tot, la lliçó de Coleridge («Tothom qui ha estat visitat alguna vegada per la Musa tornarà a rebre-la alguna vegada

després») va impulsar Moraes a escriure novament poesia, i a fer-ho amb un estil i uns resultats mai buscats. Malgrat que diversa, la poesia de Moraes es caracteritza per l'adscripció a la tradició britànica, bé que amb versos que contenen grans dosis d'artifici, dicció poètica, construccions sintàctiques elaborades i símbols clàssics cristians i europeus. Moraes registra sentiments, compassió i ironies socials, i es complau a oposar la sensibilitat del poeta en tant que artista i la insensibilitat del comú de la gent.

Els cinc poemes triats es reparteixen pel conjunt de la producció de Dom Moraes. «The pilgrims» forma part d'*A Beginning*; «Verses for Peter Levi», de *Poems*; «Christmas sonnets, I (Santa Claus)» és tret de *John Nobody*, i «Princes» i «Sinbad» són part del grup *Later Poems* (1967-1987). Si en el cas del sonet m'he permès de reproduir una estructura mètrica regular (amb versos de dotze síl·labes per comptes dels decasíl·labs anglesos), les altres quatre són traduccions més exactament concises. Els originals són tots ells poemes rimats, i en traslladar-nos n'he suprimit la consonància en favor d'un grau més de literalitat.

Dom Moraes

David Guixeras

Els pelegrins

Punxents amb pins com raspalls de filferro, vestides
De retalls de neu, les muntanyes s'alcen a l'altre costat
De la taca de sang, seca i color de bronze, de la plana
On una vegada vam caminar, suportant una pesada pèrdua.

Però aquí les roques esclaten dins aigua fresca
Al voltant nostre, i palmeres de borla verda es torcen,
Fregades per una ploma de vent:
Hem trobat la terra promesa.

Ara ens tornen les inquietuds; ens cremem novament,
Pensant, quan mirem enrere vers les poques
Plantes de textura esponjosa que es podreixen en la plana remota,
Que no tenim res per esperar amb il·lusió.

Versos per a Peter Levi

Un rotlle desigual, el riu es desplega
En l'herba. T'agenolles per llegir-lo. Pel teu cap
Inclinat andareja el món i passen quatre estacions.
Alça't descobreix on va anar la teva tristesa.
Els teus peus blancs a penes fereixen una sola fronda
De falguera, dolç amic meu

Sonets de Nadal, I. Santa Claus

Els seus parents esquerps, amb el mar i l'hivern.
Van fer-lo sant; després, i això no s'ho esperava,
Van despulla'l, i espella'l, i se'l lligava
A un arbre: llengua llescada, i als ulls, l'infern.

El ren viatger l'ensumava al lloc, jacent,
La pell color de sang, barba blanca i gebrada,
Fins que es dreçava, trontollant, i altra vegada
Coix, cada hivern, sempre hivern, fora el temps i el vent.

Més tard va anar a cases noves, gent de món,
I va escoltar les veus d'ocell dels nens, alçant
Tres dolces síl·labes: el cridaven pel nom.

Es va estremir el fogar. Els infants, sobtats,
Van clavar els ulls damunt l'invitat visitant,
Urpes alçades al cim d'ell, els ulls, forats.

Prínceps

Quan el gos de caça va cadellar,
Els nens estimats miraven;
No parlaven, per cortesia natural,
Ni oferien ajuda, només somreien.

Quan Nanny els va reconèixer,
De blat era el color del seu cabell.
Trossos de cel havien caigut als seus ulls.
Que delicadament els dits menuts
Allisaven els caps humits dels cadells!

Sis mesos després, la cambra cantelluda.
Rialles de l'oncle geperut.
Humitat als ulls del botxí
Que aixeca l'enorme destrat.

Simbad

Vents ensumats, les fosses
De cada mar identificades,
Enumerades, el silenci toquejant les ones
Enjogassades, beuen amb avidesa els morts.

Simbad, els teus viatges!
Diamants estripats per voltors!
Sobrevolant països difunts
Necessites colors crus per a nous mapes.

Vells amics que es pleguen a llocs estranys.
Amics nous que ofereixen cors.
Pits de bronze ensucrats en blonda blanca:
Glops freds d'humanitat.

Escull la teva roca, company del mar, queda-t'hi.
Oblida la teva ombra, és inútil.
L'últim ocell de bronze t'atueix,
Més pulcre que un cavall, terminant.

Cendres i murs destruïts et desfiguren.
D'on és aquest vent,
Simbad, què defineix el seu propi curs?
Alguns de nosaltres mai no veiem la llar.